



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 5608/24
20.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Љиљана Рајић Чолић, адвокат из Крушевца, Балканска улица број 18/12, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву, Улица Вука Караџића број 5, ради утврђења и чинидбе, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Ваљеву П 806/24 од 27.08.2024. године, у седници већа одржаној дана 20.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Ваљеву П 806/24 од 27.08.2024. године у ставу првом и другом изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке пресуде Основног суда у Ваљеву П 806/24 од 27.08.2024. године тако што се обавезује тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 185.620,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је Република Србија, фактички експроприсала део катастарске парцеле број ..., површине 20827 м², потес "...", уписана у лист непокретности број ... КО ... и то у површини од 119 м² у следећим мерама и границама: од међне тачке ..., која представља четворомеђу парцела ..., ..., ... (стари пут) и ..., линија описа се простире у правцу југозапада и то међном линијом парцела ... и ... у дужини од 9,91 м. На крају ове дужине линија описа долази до пресечне тачке 16. Ово је тачка пресека врха линије врха шкарпе, путног канала са међном линијом парцела ... и ... Након пресечне тачке 16 линија описа драстично трпи прелом и пружа се ка северозападу, те се простире спољном линијом врха шкарпе путног канала, и то као дискретно

изломљена линија. Преко детаљне тачке 17 и 18 након истека укупне сумиране дужине од 26,4 м, линија овог описа долази до друге просечне тачке 19. Тачка 19 је пресечна тачка спољне линије спољне шарпе путног канала са међном линијом парцела... и ... После пресечне тачке 19 линија описа трпи оштар прелом и наставља правцем југоистока, такорећи према истоку и то међном линијом парцела ... и ..., и у дужини од 27,05 м. На истеку ове дужине линијом опис доспева и окончава у почетној тачки овог описа, у међној тачки ... Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде за фактичку експропријацију дела катастарске парцеле ... КО ..., у површини од 119 м², са мерама и границама као у ставу првом изреке пресуде, исплати износ од 39.270,00 динара, са законском затезном каматом почев од 27.08.2024. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 215.770,80 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, побијајући је у целости. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у смислу члана 386 Закона о парничном поступку- ЗПП ("Службени гласник РС" број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23- др.закон), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована у погледу одлуке о главној ствари, а да је делимично основана у погледу одлуке о трошковима поступка.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Супротно наводима из жалбе тужене, првостепени суд није учинио повреду поступка из тачке 12 ове законске одредбе, јер је за своју одлуку дао јасне и довољне разлоге, а изрека пресуде је разумљива и не постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи са садржином изведених доказа.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда тужилац је власник катастарске парцеле ..., пољопривредно земљиште, њива VI класе, укупне површине 20827 м, уписане у ЛН број ... КО ..., да је на делу катастарске парцеле ... у правцу и површини ближе описаној ставом првим изреке побијане пресуде, изграђен регионални пут – број 508 Глушци – Шабац – Осечина – Гуњаци – Петка, који представља јавну својину РС, а који према важећој Уредби о категоризацији државних путева представља државни пут II реда и води се под ознаком 141.

Првостепени суд је оценио да се у конкретном случају ради о трајном заузећу предметне катастарске парцеле тужиоца ... КО ..., јер је иста фактички заузета од стране државе изградњом регионалног државног пута 2 ПА реда број 141 у површини од 119 м², и на тај начин трајно изузета из поседа тужиоца, без обзира што о томе није донето формално решење.

Поводом захтева тужиоца за накнаду вредности катастарске парцеле ... КО ..., а полазећи од тога да је неспорно не постоји одлука, односно решење о одузимању земљишта тужиоцу, те да је дошло до фактичке експропријације напред наведеног земљишта у површини од 119 м², јер је изграђен државни пут II А реда, као објекат од

јавног интереса, па како изградњом овог пута део катастарске парцеле ... КО ..., на којем тужилац има право својине 1/1, трајно заузето овим путем, то је првостепени суд утврдио да је настао између парничних странака постоји правни однос по основу фактичке експропријације и обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде за одузети део парцеле исплати износ од 39.270,00 динара, са законском затезном каматом почев од 27.08.2024. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате, све сходно применом члана 172, 189 и 277 ЗОО из којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Све чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио доказима које је правилно оценио применом одредбе члана 8 ЗПП.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право и одредбу члана 42 Закона о експропријацији, када је оценио да је у конкретном случају извршена фактичка експропријација катастарске парцеле ... површине 20827 м² у корист трасе регионалног пута у укупној површини од 119 м², односно 0.01.19 ха, те да је дошло до заузећа парцеле чији је власник овде тужилац и то без правног основа, односно без доношења одговарајућег управног акта и без плаћања новчане накнаде тужиоцу. Имајући у виду да је дошло до заузећа катастарске парцеле ... КО ... изградњом државног пута 2 ПА реда – број 141, промењен је карактер земљишта преко кога прелази улица, што значи да се више не ради о приватном добру, већ о јавном путу о коме води рачуна држава преко својих органа, јавних предузећа, да ови делови парцела представљају сада јавно добро, које претходно није одузето од законских власника, те имајући у виду неспорно утврђену површину заузећа, као и цену м², првостепени суд је простом рачунском операцијом утврдио да тужиоцу укупно припада износ од 39.270,00 динара, на име накнаде за фактички одузету непокретност. Приликом доношења одлуке, првостепени суд је као тржишну вредност узео у обзир вредност која је одређена налазом и мишљењем судског вештака пољопривредне струке, а не вредност одређену од стране Пореске управе, из ког разлога је тужиоцу досуђен износ као у изреци побијане одлуке. Одлуку у погледу висине тржишне вредности одузетог дела непокретности тужиоца, првостепени суд је прихватио мишљење вештака пољопривредне струке од 08.07.2024. године, који је извршио посебну анализу процене тржишне вредности непокретности према ценама у време пресуђења (тренутне цене земљишта које се примењују у ближој околини при територији експропријације).

Евидентно је да је фактички земљиште приведено намени, па корисник земљишта не може трпети штетне последице, што надлежни орган није спровео управни поступак, јер није донео решење о изузимању земљишта из поседа, које би било основ за исплату накнаде за изузето земљиште. У конкретном случају, на спорној парцели је формиран државни пут 2 ПА реда број 141, који по законској дефиницији представља јавни пут. Због тога, на спорној парцели тужилац, као носилац права својине, више не може да користи своје право које му по том основу припада, на начин како је то чинио пре формирања овог пута, јер је сада државни пут ПА реда према члану 6 Уредбе о категоризацији државних путева ("Службени гласник РС" број 87/23 и 24/24), добро у општој употреби, које је као такво доступно свима под једнаким условима. Наиме, фактичка експропријација увек постоји када се на земљишту које није формално експроприсано граде путеви, инфраструктурни и други објекти од јавног и општег интереса, иако не постоји одлука – решење о одузимању земљишта, при чему није неопходно да је на том земљишту изграђен пут, већ да је фактичким актима јавне власти заузето земљиште у циљу изградње пута, те је промењен карактер фактичког земљишта, чиме се власник или корисник земљишта лишава свог права. У

прилог овоме говори и чињеница да је наведена парцела формално изузета за потребе изградње државног пута. Стога, тужилац као корисник заузетог земљишта има право на одговарајућу накнаду.

Правилно је првостепени суд оценио неоснованим приговор недостатка пасивне легитимације тужене Републике Србије, имајући у виду да је она, сходно одредби чл. 3 Закона о путевима (“Службени гласник РС” број 41/18 и 95/18-др.закон) носилац права својине на државном путу II реда (Уредбом о категоризацији државних путева и то чланом 6 прописано да су државни путеви II реда између осталог под ознаком 141, наведено је да је то пут Дебрц – Бањани- Уб – Новаци – Коцељева – Шабачка Каменица – Градојевић – Осечина – Гуњаци – Пецка – Љубовија) због чега је дужна да тужиоцу, као власнику ове катастарске парцеле, исплати накнаду у износу који је одређен ставом другим изреке побијане пресуде.

Такође, правилна је одлука првостепеног суда, којом је приговор застарелости потраживања истакнут од стране тужене оцењен као неоснован, зато што право на накнаду за експроприсану непокретност не застарева, јер у конкретном случају то потраживање још није ни утврђено, због чега се и води поступак пред судом, па застарелост потраживања и није могла да почне да тече

Имајући у виду све наведено, Апелациони суд је потврдио побијану одлуку с обзиром да је тужена Република Србија, која се води као власник фактички експроприсаног дела парцеле тужиоца, заузела део власништва тужиоца без одлуке надлежног органа чиме је успостављен правни однос између парничних странака по којем је тужена дужна да тужиоцу исплати накнаду утврђену према тржишној вредности ове парцеле на основу налаза и мишљења вештака, с тим што је, како се ради о фактичкој експропријацији, на досуђени износ законска затезна камата досуђена почев од дана првостепеног пресуђења, применом одредбе члана 189 и 277 ЗОО.

Неосновано се наводима жалбе тужене указује да је неправилно првостепени суд ценио постојање правног интереса за истицање захтева за утврђење учињеног фактичког заузећа на делу парцеле која је ближе описана ставом првим изреке побијане пресуде, јер се у суштини ради о захтеву за утврђење правног односа између правних страна који је настао по основу заузећа земљишта у власништву тужиоца од стране тужене, а без одлуке надлежног органа, на ком правном односу тужилац заснива и друго постављени тужбени захтев који није доспео пре него што се утврди право тужиоца из истог правног односа о из чл. 194 ЗПП-а, а због чега овакав захтев ужива правну заштиту, како је то првостепени суд правилно извео закључак.

Из наведених разлога, на основу члана 390 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Међутим, жалба тужене је делимично основана у погледу одлуке о трошковима поступка из става трећег изреке побијане пресуде, па је иста преиначена применом члана 150, 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у складу са успехом у спору, у укупном износу од 185.620,00 динара, и то на име састава тужбе у износу од 20.250,00 динара (13.500,00 увећано за 50% на име кумулативно постављена два тужбена захтева) и једног образложеног поднеска у износу од по 13.500,00 динара, за заступање на три одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара и два неодржана рочишта у износу од 11.250,00 динара, на име трошкова вештачења износ од 70.000,00 динара и на име таксе за тужбу у износу од 1.900,00 динара, и таксе на пресуду у износу од 3.470,80 динара, све према важећој Адвокатској у време доношења првостепене пресуде и

Таксеној тарифи у време настанка таксене обавезе.

Наиме, првостепени суд је, будући да је тужилац поставио два кумулативно постављена тужбена захтева (за утврђење и за чинидбу), правилно тужиоцу за састав тужбе одмерио износ од 13.500,00 динара увећано за 50% односно 20.250,00 динара, све применом тарифног броја 13. став 7. АТ. Такође, правилно су одмерени и износи на име судске таксе на тужбу и пресуду.

Међутим, првостепени суд није правилно применио Тарифни број 15 и 18 АТ када је тужиоцу за све предузете радње у поступку, увећао износе накнаде за 50%, услед кумулативно постављених тужбених захтева, имајући у виду да се при утврђивању награде за заступање полази од награде прописане за поднеске којима се покреће поступак, али не од увећане награде која се обрачунава за састављање поднесака којима се постављају кумулативни захтеви. Стога није правилна одлука првостепеног суда којом је признао тужиоцу накнаду увећану за 50% за остале радње предузете у поступку од стране пуномоћника из реда адвоката.

Осим тога, одлука првостепеног суда у погледу досуђеног увећаног износа трошкова парничног поступка за износ ПДВ-а је морала бити преиначена, имајући у виду да пуномоћник тужиоца на рочишту од 27.8.2024. године, на коме је расправа закључена, уз трошковник, није приложила доказ који указује на то да је обрачунала ПДВ на пружање услуге странци, односно да је издала авансни рачун странци. Са изложеног, на основу члана 401. тачка 3. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке.

Имајући у виду да је тужена у другостепеном поступку успела у незнатном делу, само делимично у погледу одлуке о трошковима, применом члана 150, 153, 163. и 165. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу тречем изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић